

KELELET

stegabb betű-
50 lej. Allást-
írdekek díja
y továbbitunk
zési hírek díja
lej.

Nagyszében ál-
éztáskámát, a-
tálszom és te-
benne volt. Fel-
szelt hitsorszo-
metán azt valaki
volna, a taliszt
részemre elkül-
skedjék, a kifi-
látat és költsé-
sönnettel vissza-
Nathan Lazar.

(Bánffyhungya-
ges vásár au-
-2-án lesz meg-
2941

áratu butoro-
keres azonnaira
tisztviselő. —
Magas bért
igére a kiadóba

iszer
negeüzlet

ban, forgal-
széles
el, családi
iatt eladó.
kat „Jövő”
kiadó to-
bbit.

angol, francia,
yar fordítások.
eknek hónap-
ek, periratok,
műszaki, köz-
rodalmi cikkek
ok, sokszoro-
Mandel, Strada
tő-u.) 3. Tele-

ülék
gék
nok
szám

kitűzően
i panzio
zidén már
gnyilt.

életterem.
előjegye-
Diciosan-

Keresztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.
Telefon:
kerk. és kiadóhivatal
9-77
N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pályá-
sváron és vidéken 5 lej
Bekarrestben is 5lej

Manetter Albert
D A P B S P
Disztor 2. 11. 8.

Cenzurat: Suci.

KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETÉSI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110
*
Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 július 30 Szombat

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 170 szám

5687 Ab 1

Miért?

A szegény embernek — mondják — véreben van a panaszkodás. De vajjon ok nélkül panasz-
kodik-e? Nem, nem ok nélkül, de hiába. Hiába
pedig azért panaszodik, mert panaszát csak azok
hallják meg, akiknek ugyancsak minden okuk
megvan a panaszra. Mi a panaszosok országa va-
gyunk. Nálunk ugyszólván mindenki panaszko-
dik. Tehát mindenki szegény. Szegény a legsí-
lányabbul fizetett napszámos és szegény a ke-
reskedő, szegény a hivatalnok és szegény a vál-
lalkozó. Persze, mindenki a maga módján, de
abban mindegyikük megegyezik, hogy nem va-
lami rózsás a helyzete. A rózsás helyzetből,
amelyben ez a darab föld évekkel ezelőtt re-
ményességgel tekintett a jövőbe, csak a pusztá
tövis maradt. A panasz.

Lehetne megfordítva is. A természetes fejlő-
dés törvényei és a kezünk között levő lehető-
ségek szerint Románia ma ideális mintaképe
kellene, hogy legyen a konszolidált és jólétben,
általános megelégedésben élő államoknak. Az
unalomig ismételt közhely már, hogy vannak
óriási kiterjedésű gabonatermő rónái, messze
földön híres gyümölcsösei, kiapadhatatlan petró-
leumforrásai, fel nem mérhető értékű erdősegei,
drága ércekben gazdag bányái és egyéb termé-
szeti kincsei, amelyek akár 50 millió embert is
el tudnának tartani bőségesen. Ezzel szemben
a valóságos helyzet az, hogy a gabonánkat nem
tudjuk megfelelően értékesíteni, a gyümölcsösök
évről-évre pusztulnak, a fák termésével nem
tudunk mihez kezdeni, a hegyek között évek
óta gyérül a fejszecsapás, a föld méhében alig
folyik munka és az egész vonalon meddőségre
kárhóztatva parlagon hever az a rengeteg érték
és tizezrekre menő emberanyag, amelyet a sors
és a természet előrelátása egymás kiegészítésére
hozott össze ezen a területen.

Az egyszerű famunkás, akit valamelyik
szombat este minden magyarázat nélkül század-
vagy ezredmagával elküldtek, nem tudja meg-
érteni, hogy három-négy évvel ezelőtt milyen
szívesen adtak neki munkát és most milyen
váratlanul csavarták ki kezéből a fejszét. Pedig
a fa most is ott áll a hegyoldalon és várja,
hogy ledöntsék és megvan még a cég is, amely
őt alkalmazta, mert szüksége volt a fára. Hát
miért nem döntik továbbra is a fát? A vas-
munkás már többet tud valamivel és szidja a
gyárost, mert azt hiszi, hogy az ő keserves
keresménye árán akarja megnövelni a profitját,
míg ő üres zsebbel támolyog haza éhes és le-
rongyolódott családja körébe. A kereskedő nagy-
nehezen és drága pénzen megveszi az árut, de
reggeltől napestig hiába várja, hogy valaki át-
lépje az üzletét. Az emberek már hitelbe sem
vásárolnak, mert nem tudják, hogy miből fog-
ják megadni. Nincs pénz. De miért nincs pénz?
A hivatalnok minden reggel szivdobogással
ébred fel, mert nem tudja, hogy amikor be-
megy a hivatalába, nem-e azt közli vele a
főnöke, hogy B. listára került. Ma mindenütt
leépítetek. Talán nincs elég munka? Ellenke-
zőleg, rengeteg tennivaló volna itt minden
térén. Ki fogja azt elvégezni?

Ezek mind olyan kérdések, amelyeken el-
lehet gondolkodni. És ha az ember el kezd gon-
dolkodni, újabb kérdések állanak eléje. Utó-
végre idestova kilenc éve, hogy a hátunk mö-
gött hagytuk a háborút és ha körülnézünk a
megtépzott Európán, azt látjuk, hogy a há-
boru legsúlyosabb betegei is kezdenek talpra-
állni. Mindenütt voltak krízisek és újabb
megrázkódtatások, de az emberek dolgozni-aka-
rása és a mindennapi kenyér kényszerítő ereje
visszatértette normális medrébe az életet. Ná-
lunk nem voltak krízisek, nem voltak megráz-
kódtatások, az emberekből sem hiányzik a dol-

gozniakarás és a nyugodt megélhetés vágya.
És mégis ezen a darab földön 17 millió ember
rosszabbul él ma, mint a háború alatt. Ujabb
miért. A panaszkodók tábora ugyszólván nap-
ról-napra duzzad és aki tegnap még bizakodni
tudott, ma már a tehetetlenségbe való apatikus
beletörődéssel kérdezi: miért?

Ez a miért azt jelenti, hogy valahol valami
baj van. De mindenkinek más a miertje és ez vi-
szont azt jelenti, hogy sok baj van. Mert hiszen
a baj nem jár magában. És ez a sok miért ma
már nem is magának a bajnak szól, hanem
annak, hogy miért nem gyógyítják a bajt? Hi-
szén minden baj gyógyítható. És minden baj-
nak meg van a maga doktora. Csak az a kér-

dés, hogy a doktor ért-e a bajhoz. És itt elér-
keztünk a legnagyobb bajhoz. Ugyálszik a
doktorok nem értenek a baj orvoslásához. A
hivatott és kevésbé hivatott orvosok, akik kö-
rülállják ezt a 17 millió beteggyat, hosszú
évek drága perceit, óráit, napjait és hónapjait
töltötték el akadémikus vitákkal, hogy melyik
is volna az egyedüli üdvözítő gyógymód. És
addig elvérzett a beteg. Közben esetleg meg-
próbálkoztak egy ilyen injekcióval, egy amolyan
amputációval. A doktoroknak nem esett semmi
bajuk, csak a beteg lett rosszabbul. Pedig itt
van a gyógyszer, csak utána kellene nyulni.
Sürgős beavatkozásra van szükség. Nem ártana
talán egy jó külföldi professzor... (d. e.)

Vajda és Maniu kifejtik a parlament- ben, miért nem sikerült a nemzeti párt és liberális párt megegyezése

A »Viitorul« igyekszik Maniut a liberális párt felé való orientációra bírni. Az
Averescu-pártban helyreállt a béke, de Manoilescu kilépett a pártból

(Bucuresti-Bukarest, július 29. Az Uj Ke-
let tudósítójától.) Az Averescu-párt végrehajtó-
bizottságának ülése tegnap sokkal szelidebben
zajlott le, mint ahogy azt a kétnapi féktelen
sajtó-csatározás után várni lehetett volna. Az
ülésre még hargos fenyegetésekkel vonult
fel a párt teljes vezérkara, Gogán kívül, aki
Karlsbadban üdül. A párt valamennyi vezére,
az összes volt miniszterek lemondásra akarták
kényszeríteni Averescu tábornokot, mert a szen-
átusban frontot változtatva, meglepetésszerűen
lojális nyilatkozatot tett a liberális párt felé.

Az érzelmeikben és érdekeikben megbán-
tott pártvezérek Averescu tábornok fejét kö-
vetelték és elnöküktől való elfordulásuk doku-
mentálásként a szenátusi deklarációt követő
estén a nemzeti parasztpárt egyik vezérével
Mihalacheval vacsoráztak tüntetőleg. A nagy
harci kedvet azonban hirtelen elvágta valami.
A végrehajtóbizottsági ülésen már egészen sze-
liden viselkedtek, a pártvezérek nem követel-
ték már Averescu lemondását, sőt belemettek
abba is, hogy Averescu egy ukázzal eltiltta
őket a nemzeti parasztpárttal való barátko-
zástól.

Senki előtt sem rejtély, hogy mi volt az a
hüvös szó, amivel Averescu megfékezte az elé-
gedetleneket. Felmutatta előttük a „második
kormányzópart“ újból kivívott titulusát és a
hatalom ígérete lehűtötte a kedélyeket. Egye-
dül Manoilescu állta mereven a szavát és ki-
jelentette, hogy ő végleg kilép a néppártból.
Manoilescu nem akar többet Averescuval együtt
dolgozni, mert a tábornok szenátusi nyilatko-
zata szöges ellentétben van azzal a megbiztatás-
sal, amit Manoilescu Párisban Averescu utasi-
tására végzett.

Az Averescu-pártban így helyreállt a béke.
De a liberális párt nem szalad tulságosan
Averescuék ölébe dobni a hatalom jövő zálogát.
Bratianu úgy látszik megbánta a demonstratív
megnyilatkozásá fejlődött kézfogást. A „Viito-
rul“ szinte kétségbeesetten igyekszik „jó utra“
téríteni Maniut és mindenképen azon van, hogy
az Averescu-párt barátsága helyett, Maniuek
kollaborálását biztosítsa a liberális pártnak.

Ebben az igyekezetében nem feledkezik meg
a mindig bevált „divide et impera“ elvről és
igyekszik éket verni a nemzetipárti és parasz-
párti elemek közé.

A régenstanács nemzeti kormányt akari?

A „Cuvantul“ jelenti, hogy közvetlenül az
uralkodó halála után, a régenstanács installá-
lása alkalmával olyan dolgok történtek, amelyek
nem kerültek ki eddig a nyilvánosság elé, de
amelyek történelem-politikai szempontból fel-
tétlenül megérdemlik, hogy feljegyezzük őket.
Ismeretes, hogy a régenstanács installálása után
Bratianu Jonel miniszterelnök az alkotmányos
uzust követve, megjelent a régenesség előtt és
benyújtotta kormánya lemondását. A régensta-
nács a lemondást nem fogadta el. Mint azonban
most napfényre kerül, ez a visszautasítás nem folyt
le oly simán és magátólértelődően, mint aho-
gyan azt hinni lehetett volna.

a pártvezetőkkel, lemondtak a nemzeti kor-
mány eszméjéről.

Egy elmaradt formalitás

Fölöttébb érdekes azonban megemlíteni,
hogy Bratianu Jonel lemondásának benyújtása-
kor érezte a régenstanácsal, hogy ő ezzel
az aktussal csupán egy formalitásnak tesz eleget
és hogy ennek a kvázi-válságnak bármily más
megoldását, mint azt, hogy lemondását minden
további nélkül visszautasítják, kizártnak és
lehetetlennek tart.

Miután a régenstanács visszautasította Bra-
tianu lemondását, a miniszterelnök bemutatatta a
régeneknek kormánya tagjait. Természetesen
ezzel is egy formalitásnak tett eleget. Mind-
ezek után azonban — írja a „Cuvantul“ —
elfelejtett Bratianu Jonel egy harmadik, essen-
ciális jelentőségű alkotmányos formulának ele-
get tenni:
A Bratianu-kormány nem tette le az esküt
I. Mihály király kezébe! Olyan mulasztás ez,
amely egészen különös jogi helyzetet teremtett
Bratianu Jonel kormányának. Nem volt talán
szükséges ez az eskütétel? — kérdezi a lap.
Mi azt hisszük, hogy abszolút szükséges és nél-

A régensek komoly eszmecserét folytattak
egymással a lemondás megtörténte után a poli-
tikai helyzet fölött. Vélemények hangzottak el
abban az irányban, hogy nem volna-e az adott
politikai helyzetben tanácsosabb és üdvösebb
ismét megkísérelni a számbajöhető erők bevoná-
sával nemzeti kormány alakítását, amelynek
létrejötte az elhunyt uralkodónak is forró óhaja
volt. Végül is azonban figyelembevéve az ily-
szerű megbízás kivitelének előrelátható nehézsé-
geit és mindenekelett is tudva azt, hogy
Bratianu nem fog tudni megállapodásra jutni

különböztetetlen ahhoz, hogy a Bratianu-kormány alkotmányosan és törvényesen tovább kormányozhasson.

Bratianu Jonel megbánta a kézfogást

A belpolitikai helyzetben pedig negyvennyolc órai zavar után ismét tisztulnak a horizontok. A Maniu ismert kijelentései után keltezett idegesség már elmúlt a liberális tá-

A „Viitorul” „megbocsái” Maniunak

— Maniunak a parlamentben tett kijelentései — írja a „Viitorul” — oly politikai magatartásra vallanak, amely mélyen ellenkezik az ország lakosságának érületével. Es mi, akik hiszünk népünk felvilágosodottságában, nem tudjuk elképzelni, hogy felszinen tarthassa magát olyan felfogás, amely annyira radikális ellentétben álljon a közfelfogással. Történekm néha hibák, amelyek rossz tanácsok hatása alatt, egy szűkebb környezetnek szugesztíója alatt követ el az ember, mi azonban hinni szeretnők, hogy Maniu fel fog hagyni azzal a politikával, amely flagrans ellentmondásban van az ország érdekeivel és a közvélemény áramlataival szemben is, az ország és a párt érdekében is, amelyet vezet.

— De tegyük fel azt, hogy tovább fogják folytatni ezt a politikát, olyan konzekvenciával, amelyet ez esetben egyáltalán nem lehet dicséretesnek nevezni. Tegyük fel, hogy Maniu és inspiratorai nem fognak eltérni politikájuktól? Mi fog történni akkor?

Minden politikai érzékkel bíró ember egyetlen választ adhat erre a kérdésre: „Olyan politikának gyakorlása, amely összetűzésben áll az ország érzelmeivel, amely szerencsétlen agitációkat idézhet elő olyan pillanatokban, midőn boldogok vagyunk, hogy nyugalom van az országban: ez a politika nem vet számot a politikai realitásokkal, nincs kontaktusban az események folyásával, amelyek a rendet és nyugalmat biztosítják és ennélfogva csak katasztrófális kihatással lehetnek szerzőikre. Azok fogják tehát elsősorban megszenvedni, akik nem akartak hallgatni az okos tanácsra és akik nem érzékelték a közvélemény lüktetését.

A „Viitorul” ezután megállapítja, hogy a politikai élet tanulságai szerint egy ember nem erőszakolhatja meggyőződését a közvéleményre, nem követhet tartós és eredményes politikát csakis az ország életével és érdekeivel egyezően. És ha a politikussal ezzel nem vet számot, akkor, minthogy az ország akarata erősebb, mint hipotézisek és kicsinyes kombinációk, ennélfogva a közakarát fog győzni és keresztül fog gázolni az emberen, vagy párton, amely azt hitte, hogy ráerőszakolhatja az országra a nemzeti érdekekkel és a közvéleménnyel ellentmondó magatartását. Mindezek után a „Viitorul” a következő alternatívát állítja fel:

Vagy... vagy...

Vagy visszatér Maniu azokhoz az eszmékhez és érzelmekekhez, amelyek megegyeznek az ország érzelmeivel és jelenlegi szükségleteivel. És ebben az esetben ugy Maniu, mint a párt, amelyet vezet, elfoglalják igaz helyzetüket.

Vagy pedig Maniu úgy véli, hogy tovább folytathat egy olyan magatartást, amely ellentmondásban van az állam és a nemzet legvitalisabb érdekeivel és akkor az ország akarata ereje le fogja győzni ezt a politikát és ki fogja emelni ama megnyilatkozások közül, amelyek érdekelhetnék a román állam közéletét.

Elválik majd, hogy e két ut közül melyiket fogja követni Maniu, az események pedig ennek megfelelően fogják kijelölni azt a szerepet, amelynek vitelére Maniu és pártja hivatottak.

Szerdán zárják be a parlamenti szessziót

Ma délben minisztertanács lesz, amely megállapítja pontosan, hogy ebben az ülészakban mely törvényjavaslatok kerülnek elintézésre. A lapok úgy értesültek, hogy a miniszterelnök szerdán este be akarja rekeszteni a parlamenti szessziót és azt kívánja, hogy addig a napirenden levő javaslatokat tárgyalják le.

Titulescu az özvegy királynénál

Bukarestből jelenti a Rador, hogy Titulescu külügyminiszter tegnap hosszabb kihallgatáson jelent meg Mária özvegy királynénál. A „Di-

borban. A „Lupta” már azt jelenti, hogy liberális korifeusok szerint Bratianu Jonel megbánta már a szenátusi kézfogást, a „Viitorul” pedig mai számában ismét tágra nyitja az ajtót egy esetleges liberális-nemzeti parasztpárt megegyezés előtt és késznek mutatkozik bizonyos feltételek mellett, Maniut, mint a második kormányzópart vezérét elfogadni. Ime: Mit ír a „Viitorul”!

mineata” szerint az audiencia a végrendelet bizonyos intézkedéseinek végrehajtásával állott kapcsolatban.

A nemzeti parasztpárt új képviselői

A nemzeti parasztpárt végrehajtóbizottsága tegnap esti ülésén tárgyalta, hogy a pártvezérek, akiket több helyen megválasztottak, melyik mandátumokat tartják meg. A végrehajtó-

Averescu eltiltotta hiveit a nemzeti parasztpárttal való barátkozástól

Mint azt már tegnap jelentettük, a tábornok szenátusi beszédével elégedetlen vezető néppárti politikusok végrehajtóbizottsági ülést erőszakoltak ki, hogy elégedetlenségüket a pártvezér tudomására hozzák. A gyűlésen azonban az elégedetlenek közül érthetetlenül többen nem jelentek meg. A komité 36 tagja közül csak 13-an vettek részt az ülésen, amelynek határozatai mindenestre kétségesek. A gyűlésen Averescu megpróbálta megmagyarázni szenátusi deklarációját. Petrovici volt miniszter éles támadásban részesítette Averescut, végül is azonban a gyűlés véget ért anélkül, hogy lényegesebb határozatot hoztak volna.

Az Averescu-párt igazgatótanácsa tegnap este folytatta tanácskozásait. A pártvezetőség mindenben magáévá tette Averescu tábornok szenátusi nyilatkozatát és eltiltotta a párt tagjainak a nemzeti parasztpárttal való kontak-

A nemzeti párt és liberális párt kollaborációs tárgyalásainak kulisszatitka a parlamentben

Duca miniszter bizonytalan időre igéri a cenzura megszüntetését

A kamara ma délelőtti ülésén Pompiliu Joanitescu kérdést intéz a miniszterelnökhöz és a belügyminiszterhez az ostromállapotnak és a sajtócenzurának bizonyos vidékeken való fentartása tárgyában. Mindkét intézkedést fölöslegesnek tartja, mert az egész országban nyugalom van, illegálisnak, mert az alkotmány tiltja és károsnak, mert ok nélkül nyugtalanítja a külföldöt. Kéri a törvényességhez való visszatérést és kijelenti, hogy amennyiben a kormány nem ad kielégítő választ, kérdéseit interpelláció formájában fogja ismét előterjeszteni.

Bizonytalan ígéret a kivételes intézkedések megszüntetéséről

Duca belügyminiszter azonnal válaszol. Kijelenti, hogy az ostromállapot a Stirbey-kormány alatt is fennállott és a nemzeti parasztpártnak e kormányban résztvevő képviselői nem kérték volt az ostromállapot megszüntetését. Ami a sajtócenzurát illeti, a belügyminiszter csodálkozik, hogy az ellenzék nem érti ennek célját a jelenlegi körülmények között. A kormány reméli, hogy a román nép okossága lehetővé teszi, hogy véget vessen az összes kivételes intézkedéseknek. Egyébként kijelenti, hogy hajlandó részletesebben is válaszolni, amennyiben interpellációt is jelentenek be ebben a kérdésben.

Popovici Mihály kijelenti, hogy a Stirbey-kormány fennállása tulságosan rövid tartamú volt ahhoz, hogy ezt a kérdést elintézhették volna. Meggyőződése szerint a kormánynak szüksége volt az ostromállapokra a választások idején. Kéri, hogy legalább most szüntessék be.

Duca és Maniu szócésatája

Ezután a biharmegyei mandátumok igazolására kerül a sor.

Vajda Sándor beszél a nemzeti parasztpárt nevében és azzal vádolja a kormányt, hogy Davidoglu tábornok útján polgárháborút indított az ország ellen. Hangsúlyozza a nemzeti

bizottság úgy döntött, hogy Maniu az alsó-fehérmegyei, Mihalache a musteri, Madgearu a tighinai, Stere Constantin a cetatea-albai, Pan Halipa a sorocai, Vaida a naszodi, Vlad Aurel pedig a hunyadi mandátumot tartja meg. Popovici Mihály szamosmegyei mandátumát akarta megtartani, de a pártvezetőség a szatmári mandátum megtartása mellett döntött. Ezek szerint a nemzeti parasztpárt részéről a következő új képviselők jutnak be a parlamentbe:

Deleu volt miniszteri tanácsos, Joanitescu, Brezeanu, Lupescu, Jakobescu, dr. Socol Aurel kolozsvári ügyvéd, dr. Lazar Aurel a nagyváradi tagozat elnöke, Boeriu nyugalmazott tábornok Szebenmegyében, Gáspár esperes Krassóban és Pop Ghita Szamosmegyében.

A nemzeti párt kolozsvári hivei között nagy örömet kelt, hogy Socol Aurel, akit mindenki őszintén tisztel és szeret, bekerült ismét a parlamentbe.

tust. A párt vidéki szervezeteinek vezetőit szombatra Bukarestbe összehívták.

Manoilescu azonban végleg kilépett a pártból.

Miért lépett ki Manoilescu?

A „Lupta” és a „Cuvantul” tudni vélik, hogy Manoilescu lemondása mögött mélyebb okok rejtőznek. Még a Stirbey-kormány ideje alatt — írják a lapok — a fiatal politikus pártja megbízásából Párisba utazott, fontos diplomáciai megbízatással. Manoilescu azonban csupán egy kellemes fogadtatás emlékéért hozta vissza a francia fővárosból, anélkül, hogy megbízatásának eleget tudott volna tenni. Mindezek dacára is azonban — minthogy Averescunak a szenátusban tett nyilatkozata flagrans ellentmondásban állt az ő párisi missziójával, a fiatal politikus elhatározta azonnali lemondását.

A németeknek asszony a templom újjából egy pénzvédje magát a szokásuk volt a szentesen más volt dónál szokásban menyasszonyt a buzával hintette rabokat keverte szolgálták, hogy gessék, hanem megajándékozzák varázslás a zsidó mat nyert.

Az éjszakát tartották. A szék vókra nézve a gása szerint az testből és a vesében az állapotban hozzáérnek beteggyas asszó előző éjjel virragban Tórást tanu hogy a rossz sze az anyától.

Jeruzsálemben tés napjától kezd nulk az apa szülött. Amikor nyok tartanak.

A „Wachnac olyan helyeken hitről és ahol a retlen volt. A engesztelő-nap e ban a főpap ne évés álomot idéz lennie egész éj előadást tartot elő a jelenlétben akkor felolvasot föl Hiob, Ezra.

A jeruzsálem megeelőző éjszak valahol, tudomán el ne aludjanak. előkelők is ébre

Az éjszakát tartották. A szék vókra nézve a gása szerint az testből és a vesében az állapotban hozzáérnek beteggyas asszó előző éjjel virragban Tórást tanu hogy a rossz sze az anyától.

Jeruzsálemben tés napjától kezd nulk az apa szülött. Amikor nyok tartanak.

A „Wachnac olyan helyeken hitről és ahol a retlen volt. A engesztelő-nap e ban a főpap ne évés álomot idéz lennie egész éj előadást tartot elő a jelenlétben akkor felolvasot föl Hiob, Ezra.

A jeruzsálem megeelőző éjszak valahol, tudomán el ne aludjanak. előkelők is ébre

A „Wachnac

Minden vall radványait talál dag korszakában tás bronz és ez az áldozásnál ca ban. A lesbosi ben is t'os v nyilvánvalóan é vas és bronz m jelenséget tapes kor írott tóralé tét olvassák. A régi intézménye csak a vallási é az eszmeiség a azonban az is, ják külső pomp jelentőségét má pogány népeiné áldozatot mutat lékére a vörös még a tizenötöd födték le a kop temetkezéseknél dominált, nyilván

A régi népe mával üzték el, nél, dobpergés az eljegyzés alk zsidónál ősidék volt. Amikor ra ság szabadjára é értékes edényt t a fiatalok mulat középkorban szo a poharak egyik imát recitálták, lánkokra tört. A pohár emlékezte sára és még n lakomákon.

A németeknél asszony a templom újjából egy pénzvédje magát a szokásuk volt a szentesen más volt dónál szokásban menyasszonyt a buzával hintette rabokat keverte szolgálták, hogy gessék, hanem megajándékozzák varázslás a zsidó mat nyert.

Az éjszakát tartották. A szék vókra nézve a gása szerint az testből és a vesében az állapotban hozzáérnek beteggyas asszó előző éjjel virragban Tórást tanu hogy a rossz sze az anyától.

Jeruzsálemben tés napjától kezd nulk az apa szülött. Amikor nyok tartanak.

A „Wachnac olyan helyeken hitről és ahol a retlen volt. A engesztelő-nap e ban a főpap ne évés álomot idéz lennie egész éj előadást tartot elő a jelenlétben akkor felolvasot föl Hiob, Ezra.

A jeruzsálem megeelőző éjszak valahol, tudomán el ne aludjanak. előkelők is ébre

Az éjszakát tartották. A szék vókra nézve a gása szerint az testből és a vesében az állapotban hozzáérnek beteggyas asszó előző éjjel virragban Tórást tanu hogy a rossz sze az anyától.

Jeruzsálemben tés napjától kezd nulk az apa szülött. Amikor nyok tartanak.

A „Wachnac olyan helyeken hitről és ahol a retlen volt. A engesztelő-nap e ban a főpap ne évés álomot idéz lennie egész éj előadást tartot elő a jelenlétben akkor felolvasot föl Hiob, Ezra.

A jeruzsálem megeelőző éjszak valahol, tudomán el ne aludjanak. előkelők is ébre

Az éjszakát tartották. A szék vókra nézve a gása szerint az testből és a vesében az állapotban hozzáérnek beteggyas asszó előző éjjel virragban Tórást tanu hogy a rossz sze az anyától.

Jeruzsálemben tés napjától kezd nulk az apa szülött. Amikor nyok tartanak.

A „Wachnac olyan helyeken hitről és ahol a retlen volt. A engesztelő-nap e ban a főpap ne évés álomot idéz lennie egész éj előadást tartot elő a jelenlétben akkor felolvasot föl Hiob, Ezra.

A jeruzsálem megeelőző éjszak valahol, tudomán el ne aludjanak. előkelők is ébre

ZSIDÓ NÉPELET

A „Wachnacht“ a múltban és a jelenben

Minden vallási kultuszban ősi szokások maradványait találjuk. Rómában, a császárok gazdag korszakában, amikor minden jobb háztartás bronz és ezüst edények fölött rendelkezett, az áldozásnál cserépedények voltak használatban. A lesbosi templomban még a későbbi időkben is ti'os volt a bronz és vas használata, nyilvánvalóan emlékül arra az időre, amikor a vas és bronz még ismeretlen volt. Ugyanezt a jelenséget tapasztalhatjuk zsinagógáinkban, amikor írott tóratekercsökből az Írás egy-egy fejezetét olvassák. Az élet minden vonatkozásában a régi intézményeket elűntetik az új vívmányok, csak a vallási életben szentesíti és konzerválja az eszméiség a külső formát is. Megtörténik azonban az is, hogy a vallás szokásai megtartják külső pompájukat akkor is, amikor tartalmi jelentőségét már régen elvesztette. A régi idők pogány népeinél a halottak megbékítésére véráldozatot mutattak be. Később az áldozat emlékére a vörös szín maradt meg. Flórencben még a tizenötödik században is vörös takaróval fűdték le a koporsót. A középkorban a zsidó temetkezéseknél a fehér szín mellett a vörös is dominált, nyilván emlékeztetésül az áldozatokra.

A régi népeknél a gonosz szellemeket lórmával üzték el, ez a harangszó a tenetéseknél, dobpergés a lakodalmaknál és tányértörés az eljegyzés alkalmával. Ez az utóbbi szokás a zsidóknál ősidők óta divott, de az értelme más volt. Amikor rav Aschi fia lakodalmán az ifjúság szabadjára engedte tomboló jókedvét, egy értékes edényt tört el, hogy ezzel is kedvét szegje a fiatalok mulatságának. A német zsidóknál a középkorban szokásban volt, hogy a vőlegény a poharak egyikét, amelynek borára a „kiddus“ imát recitálták, úgy csapta a falhoz, hogy szilánkokra tört. A zsidók lakodalmán eltörtött pohár emlékeztetés volt Jeruzsálem pusztulására és még ma is fenmaradt az eljegyzési lakomákon.

A németeknél szokásban volt, hogy a menyasszony a templomból való kijövelekor kabátujjából egy pénzdarabot ejtett le, hogy azzal védje magát a megbabonázatás ellen. Hasonló szokásuk volt a német zsidóknak is, de természetesen más volt a jelentősége. A mainzi zsidóknál szokásban volt, hogy a vőlegényt és menyasszonyt a templomból való távozásukkor buzával hintették meg és a buza közé pénzdarabokat keverték. A pénzdarabok nem arra szolgáltak, hogy a gonosz szellemeket elhessegesse, hanem inkább arra, hogy a szegényeket megajándékozzák vele. Ime, a démonok elleni varázslás a zsidóknál erkölcsi és eszmei tartalmat nyert.

Az éjszakát mindenütt a szellemek idejének tartották. A szellemek pedig leginkább az alvókra nézve ártalmasak. Mert a régiek fölfogása szerint az alvó ember lelke kiszállt a testből és a veszedelem különösen azért nagy ebben az állapotban, mert a démonok könnyebben hozzátérnek a lélekhez. A középkorban a betegágyas asszony mellett a cirkumciziót megelőző éjjel virrasztottak. A „Wachnacht“ óráiban Tórárt tanultak és zsolttárolt morzsoltak, hogy a rossz szellemeket ezzel is távol tartsák az anyától.

Jeruzsálemben szokásban van, hogy a születés napjától kezdve egész héten át Tórárt tanulnak az apa barátai a házban, ha fiú az újszülött. Amikor leány az újszülött, akkor asszonyok tartanak „inspekiót“ a szellemek ellen.

A „Wachnacht“ szokása az ókorban is divott olyan helyeken, ahol szó sem lehet a démoni hitről és ahol a gonosz szellemek fogalma ismeretlen volt. A Talmudból tudjuk, hogy az engesztelő-nap előestéjén a jeruzsálemi templomban a főpap nem ehetett bőségesen, mert az evés álmot idéz. A főpapnak ébren kellett lennie egész éjszaka. „Ha tudós volt, akkor előadást tartott, máskülönb tudósok adtak elő a jelenlétében. Ha olvasni tudott csak, akkor felolvasott, máskülönb neki olvastak föl Hiob, Ezra és a Krónikák könyvéből.

A jeruzsálemi előkelők az engesztelő-napot megelőző éjszaka nem aludtak, gyülekeztek valahol, tudományos vitatkozást folytattak, hogy el ne aludjanak. De egy időben a vidéken lakó előkelők is ébren voltak ezen az éjszakán.

A „Wachnacht“ intézménye fenmaradt a középkor kabbalistáinál. Ezuttal nem metafizikai problémákat vitattak, hanem az engesztelő-napra vonatkozó rituális rendelkezésekről tárgyaltak. De közben kabbalisztikus dalokat és himnuszokat is énekeltek.

A Zohár szerzőjének véleménye szerint már az ősidők valóságos emberei a sövüot előtti estén ébren voltak és az időt Tóratanulással töltötték. Ilyenképen készültek föl a szinági kinyilatkoztatás ünnepére, hogy ezt az ünnepi hangulatot úgy érezzék, „mintha ők maguk jelen lettek volna a Tóra adásánál.“

Szukkot ünnepének utolsó napja „Hosana rabba“ eredetileg örömnapp volt, de később átváltozott „ezekiő nappá“. Az ezt megelőző éjjel most is szokás fenmaradni. A Tóra részeit, zsolttárolt és Talmudot olvasnak és sokan délig böjtöt is tartanak.

Nálunk a babonás értelem az ősi szokások megőrzése révén eltűnik és helyébe erkölcsi motívumok lépnek. Innen van, hogy e szokások az intézményesítés révén tartósak és új eszményi tartalmuknál fogva tevékenyítő hatásúak. I. Bergmann

Daudet feltételeket szab a francia igazságszolgáltatásnak

Páris, július 29. Leon Daudet, aki hivatalos megállapítás szerint egy belgiumi faluban bujkál, ma cikket írt lapjában, az „Action Française“-ban, amelyben kijelenti, hogy hajlandó a főhízbába visszatérni, ha az igazságügyminiszter újrafelvételt rendel el meggyilkolt fiának bünyében, Daudet ezenkívül azt is követeli, hogy az új vizsgálat idejére függesszék fel azokat a rendőrtiszteket, akik annak idején a gyilkosság ügyében az első nyomozást vezették.

Százezer ember pusztult el Kinában egy májusi földrengésnél, amelyről csak most szerzett tudomást a világ

London, július 29. Május végén Kína egyik részében földrengés pusztított, amelyről annak idején csak szűkszavú jelentések érkeztek. Lehet, hogy a katasztrófa arányairól azért nem kapott részletesebb híreket a világ, mert Kinában akkor még javában állott a polgárháború, mindamellett megfoghatatlan, hogy a rádió és repülőgép korszakában két hónapon keresztül nem tudott tájékozódni a világ egy olyan méretű katasztrófáról, amely vetekedik akár a tavalyi japáni földrengésnél, akár a Missziszípi áradásáival. A kínai földrengés döbbenetes arányairól az ottani hittérítők most érkezett jelentése számol be.

A jelentés szerint a Kansu-tartományban

történt földrengés alkalmával

a 174 ezer lakosu Lisiang, a 200 ezer lakosu Liangcsung és az 54 ezer főnyi lakosságu Kuang városok valósággal eltűntek a föld színéről.

Liangcsungban legalább 10 ezer ember meghalt, míg a katasztrófa összes emberáldozatainak száma — a miszionáriusok becslése szerint — körülbelül 100 ezer. Az életbenmaradtak nyomora leírhatatlan. A jelentés kiemeli, hogy

a világ egyik legnagyobb katasztrófájáról van szó

és sürgős intézkedéseket tart szükségesnek.

Meghalt a borsai öröksödési háború áldozata

Steinmetz Bertá, akit apja a pupjéért kitagadott az örökségből, meghalt a szigeti kórházban

(Sighetulmaimatiei-Máramarossziget, jul. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Steinmetz Lázár — borsai relációban — már a háború előtt is gazdag ember hírében állott. Az akkori időkben több száz ezer koronára rugó vagyonát sok küzdelem és keserves lemondás árán gyűjtötte össze. Steinmetz egyébként is prototípusa volt a gazdag fősvénynek, aki vagyonellenére megelégedett a minimális életstandarddal és a szó szoros értelmében a saját és családja szájától is elspórolta a kenyeret is.

Az öreg Steinmetz kiházasítja gyermekeit

Steinmetz Izráelnek három gyermeke volt. Mechel, Sarolta és a pupos Bertá. Az öreg Steinmetz kevés költséggel és kevés fáradsággal nevelte föl gyerekeit. Amikor a gyerekek felsépeleltek, az apjától örökölt ősi szokás szerint sorra kiházasította őket. A két nagyobbik gyerekkel nem ment nehezen a dolog, gondot csak a kisebbik lány, a pupos Bertá okozott, akinek testi hibája miatt nehéz volt férjet találni. Végül is Borsára vetődött egy Fried Lázár nevű jámbor talmudista, aki némi hozomány és egy ház ellenében megbarátkozott azzal a gondolattal, hogy feleségül veszi a pupos Bertát.

Kitagadják a pupos Bertát az örökségből

A házasság után a fiatal pár az öregek házába költözött és a pupos Bertá minden munkától megkímélte az anyját. Az egész háztartás munkája az ő vállaira nehezedett, reggeltől estig szakadatlanul dolgozott, hogy egy magában fentartsa a házat.

Az apa azonban nem honorálta a pupos Bertá munkáját. Szeretetéből csak fiának és idősebb leányának juttatott, de a pupos Bertá iránt sohasem előírt jószívvel. Kisebbségi leányának mellőzéséről azzal is tanuságot tett, hogy amikor halálát közeledni érezte, felesége sugalmazására vagyonának több mint kilencven százalékát két idősebbi gyermekére hagyta és legkisebbik leányának még a törvény által előírt hányadot sem juttatta. Hogy a pupos leány voltaképpen miért vesztette el apjának kegyét, azt mindaddig nem sikerült hitelesen megállapítani. Annyi azonban bizonyos, hogy a szomszédok egyöntetűen azt vallják, hogy az öreg egyedül pupjéért

üldözte leányát.

Amikor az öreg Steinmetz meghalt, a gyermek között kitért az öröksödési háború. A pupos leány bátyja, aki hatalmas vagyon örököse lett, még azt is irigyelte hugától, hogy a rozoga apai házat és a benne található ócska butor-darabokat örökölte. Az özvegyen maradt Steinmetz né pedig továbbra is üldözte a pupos leányt és amikor ágy-nak esett, a fiához akart költözni.

A fiú azonban ridegen visszautasította beteg anyjának kérését és a beteg öregasszonyt továbbra is leánya ápolta önfeláldozóan. Steinmetz né élete utolsó perceiben jóvá akarta tenni férje hibáját és kis vagyonkáját leányára akarta hagyni, ebben a szándékában azonban megakadályozta halála.

A halál pontot tesz a háborúra

Amikor az öregasszony meghalt, a testvérek ujult erővel folytatták a harcot a pupos Bertá ellen. A legfiatalabbik gyermek bár megnyugodott abban, hogy apai és anyai örökségből csaknem teljesen kisemmizték és ugyahogy rendbehozta a szegényes apai hajlékot, amely egyedül maradt az övé, amikor bátyja azzal állt elő, hogy az apai ház butorainak harmadrésze őt illeti és hatósági személyekkel leltárt akart készíteni a házban találandó butor-darabokról.

Az igazságtalan eljárás ellen a szegény Bertá asszony férjével együtt a legerélyesebben tiltakozott és igazsága tudatában olyan lármát csapott, amitől a hatósági személyek annyira megijedtek, hogy jónak látták e helyről ellállani. A veszekedés hevében történt azután, hogy a két testvér gyerekei összekaptak, amibe később az öregek is beleszóltak. A szegény Bertá asszony is belekeveredett a harcba, amely idő óta buskomor lett és ágy-nak esett.

Ez a családi háborúskodás husvét táján történt. A szegény Bertá asszony azóta szakadatlanul ágy-nak fektet, míg a napokban annyira rosszabbodott állapota, hogy a kezelőorvos tanácsára azonnal beszállították Szigetre, az ottani állami kórházba, ahol azután e héten, kedden kiszenvedett. A jószívű Bertá asszony a családi háborúskodás áldozata, akit Borsai zsidósága őszintén gyászol. (f. m.)

Dr. Dan Partenie ügyvédet nevezték ki Kolozsmegye prefektusává

Az új prefektus már hétfőn elfoglalja hivatalát

(Cluj-Kolozsvár, július 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hosszu huza-vona és kulisszák mögötti tárgyalások után végül ma döntött a belügyminisztérium a kolozsmegyei prefektus kinevezése ügyében. Bukaresti jelentése szerint a kormány elhatározta, hogy a kolozsmegyei prefektura élére dr. Partenie Dan ügyvédet, a kolozsmegyei liberális szervezet egyik vezetőjét nevezi ki. Az idevonatkozó dekrétum ma, vagy legkésőbb holnap megérkezik a prefekturára és Partenie Dan dr. hétfőn már át is veszi hivatalát.

A kolozsmegyei prefektus, — minthogy Erdély fővárosáról van szó — exponált politikai méltóságot képvisel és betöltése körül a Bratianu-kormány uralomrajövele óta meglehetősen nagy küzdelmek folytak a liberális szerve-

zetben. A választások tartamára dr. Hodor közgazgatási vezérfelügyelőt nevezték ki ismeretesen a kormány, azonban maga Hodor dr. jelentette ki, hogy megbízatása ideiglenes csupán. A liberális szervezetben több kandidált is volt prefektusi méltóságra. Így emlegették elsősorban dr. Stefan Fatius ügyvédet, kombinációba került Candrea tanfelügyelő neve is, aki egyben már Torda-Aranyosmegye prefektusa is volt és előtérben volt dr. Pordea ügyvéd személye is.

Partenie Dan dr. személye akkor került kombinációba, midőn kiderült, hogy a választások eredménye alapján nem kerülhet be a parlamentbe. Az új prefektus Kolozsvár ügyvédi karának közbeesülésben álló tagja.

A cár országa a nagy háboruban

Maurie Paleologue naplója

1914. július 20-ikán kezdette írni naplóját Maurice Paleologue, Franciaország szentpétervári nagykövete és 1917. május 17-ikén, egy csütörtöki napon rőtta az utolsó bejegyzést a naplóba, mikor a petrográdi finn pályaudvaron vonatra ült, hogy elhagyja Oroszországot.

1914. július 20-ikán Paleologue az admirális dusan aranyozott hajóján Szaszanov orosz külügyminiszter társaságában Péterhofba indult, hogy résztvegyen II. Miklós cár és Poincaré történelmi találkozásán, közvetlenül a háboru előestéjén. A találkozás tündéri ragyogás keretében folyt le: „A csillogó egyenruhák, a pazar toalettek, a dus libériák, a ragyogó pompa, a fénytűzök és a hatalomnak káprázata oly felséges látványt nyújtott, amellyel a világ egyetlen udvara sem vetekedhet. Még sokáig a szemem előtt marad a káprázat — írja Paleologue — amit a hölgyek vállain elhintett drágakövek sugárzása kellett. Gyémánt, gyöngy, rubin, zafir, smaragd, topáz, berill fantasztikus szikrázása, tűz és fény zuhataga.”

1917. május 17-ikén pedig, amikor a vonat Finnországban, az ezer tó országán keresztül vágat vele vissza Páris felé, ezt írja Maurice Paleologue naplójába: „Még egy utolsó pillantást vetek hátrafelé, aztán ismétlem magamban azt a prófétai siralmat, amellyel egy szegény ártatlan muzsik a Boris Godunov lázadások jelenetét zárja: Sirj szent Oroszországom, sirj! Mert a sötétségbe lépsz. Sirj, drága Oroszországom, sirj, mert a sirba szállsz.”

A két naplójegyzet között alig három esztendő telt el, de ebbe a három esztendőbe bele van sűrítve a nagy orosz tragédia minden mozgalmassága, káprázata és szent borzadalma. Paleologue-ot, a szentpétervári francia nagykövetet hivatása olyan polara helyezte, ahonnan közvetlen közelből figyelhette meg a nagy tragédia minden mozzanatát, láthatta még a cári udvar ragyogását teljes pompájában, a cári autokratizmus megfélembiztetetlen misztikus hatalmát és láthatta, miként hull ez a

hatalom az égi magasságokból a perba és a poklok mélységébe. De a francia nagykövet nemcsak passzív szemlélője volt az eseményeknek, hanem maga is cselekvő tényezőként résztvett bennök. Hiszen hazájának fontos érdekei forogtak kockán, amelyeket neki kellett megvédelmeznie.

Paleologue naplója a legérdekesebb és legizgatóbb olvasmányok egyike, amelyek a háboru után és a háboruval kapcsolatban napvilágot láttak. Elképzelni sem lehet izgalmasabb regényt ennél a naplónál, amelynek minden lapján ott érződik egy 160 milliós ország lihegése, iszonyu vergődése és borzalmas önmarcangolása. A több mint ezer oldalra terjedő napló Oroszország válságos korszakát tárja elénk, attól a pillanattól kezdve, hogy belépett a viágháboruba egészen a bolsevik forradalom kitöréséig.

Paleologue kitünő megfigyelő és bőséges alkalma is nyílt a megfigyeléshez. Mint közkedvelt diplomatának, bejárata van a legmagasabb udvari és politikai körökbe, naponta találkozik a legfelsőbb tizezer tagjaival. Ma Palei herceg önel ebédel, holnap Stürmer miniszterelnöknel vacsorázik és holnapután Trubeckoi hercegnő estélyén vesz részt. Más napokon pedig ő látja ugyanezeket az urakat és hölgyeket magánál vendégül. Ezeket a találkozásokat sok mindenről beszélnek, megvitatják a művészeti és irodalmi kérdéseket, megtárgyalják az ország ügyeit, szóba kerül a háboru és aztán szélesen kitergetik a legfrisebb pletykákat a cári udvarról. Ezekben az ártatlannak látszó beszélgetéseken vonul fel és közeledik, mint sűrű fekete felhő, a nagy orosz tragédia.

Paleologue azonban nemcsak a felsőbb körökkel tart fenn érintkezést. Mint a demokratikus francia köztársaság képviselője, gyakran jön össze bizalmas beszélgetésre az elnyomott orosz demokrácia harcosai- val, sőt nem egyszer hozzá össze a sors a legszélsőbb forradalmi elemekkel is. És Paleologue mindenki-vel mélyrehatóan tárgyal, mindenkit ki-

kérdez, mindenkinél és minden iránt érdekődik, mint egy előkelő és fontos megbízatású detektív, aki hazájának és kormányának állandóan pontos és hű információkat kell adjon arról az országról, amelynek kikémlésével megbízták. És Paleologue fenéig őríti megbízatásának ezt a kéjes poharát. Behatol a legnagyobb mélységekbe és magasságokba. Mindent tudni akar, ami Oroszországban történik. Barátai és ügynökei útján állandóan tájékoztatja magát a kulisszák mögött folyó eseményekről, pontosan értesül róla, milyen hangulatban van a cár, mit mondott a cárnő, mit tárgyaltak a titkos minisztertanácsban, milyen tervek szöveget a liberális ellenzék és mire készülnek a szocialisták. Paleologue mindenről hall, mindenről tud és amennyire egy diplomatának módjában áll, a kulisszák mögött befolyásolni igyekszik az eseményeket, olyan irányban és olyan mértékben, amint az hazája érdekei megkívánják. Fel akarja tartóztatni a közle- dő végzetet, meg akarja előzni a katasztrófát, de mindezt tapintatosan, a diplomácia sima és óvatos eszközeivel.

A napló ezt a változatos, eseményekkel teli életet megejtő szépséggel varázsolja elénk. Mert Paleologue nemcsak kitünő megfigyelő és emberismerő, de ragyogó író és stílművész is. Tolla alatt megelevednek az emberek, érezzük a szenvedélyek forró lüktetését és a könyv lapjain keresztül maguk is belesodródunk abba a villamossággal feszült légkörbe, amelyben írótak. Paleologue finom nyugati szellem, ha gondolkodása néha kissé konzervatív is. Bevezeti az olvasót a diplomácia titkos műhelyébe, a legmagasabb állami élet titkos mechanizmusába és szövevényeibe és ez a körülmény bizonyos pikantiériát kölcsönös az egész műnek.

A nagy állampolitikai gondok között azonban Paleologue figyelme kiterjed a legapróbb társadalmi, művészeti és irodalmi kérdésekre is és nincs az az orosz tudományos könyv, vagy regény, amelyben az orosz muzsiknak, az orosz proletárnak olyan csalahatatlannul hű és megejtő leírását kapnánk, mint ebben a naplóban. Megismerjük az orosz társadalom egész pszichológiai és politikai elrendezését, a feneketlen korrupciót, megismerjük az orosz irodalmi és művészeti törekvéseket, a szent orosz egyházat és ami a legértékesebb, hűséges anilizését kapjuk a bonyolult orosz léleknek.

Külön méltatást érdemelnek azok a részek, amelyekben Paleologue Rasputinnal az orosz cárizmus „végzetével” foglalkozik. A Rasputin körül költözött hatalmas irodalomban Paleologue feljegyzései közelítik meg leginkább ennek a muzsikból szerzetessé vedlett, titokzatos embernek eleven alakját. Közismert dolog, hogy ez az erkölestelen és perverz szerzetes közel egy évtizeden keresztül korlátlan ura volt Oroszországnak ama titokzatos, de ellenállhatatlan befolyás révén, amelyet a cárra és a cárnőra gyakorolt. Megrendítően írja le Paleologue azt a demonikus hatást, melyet Rasputin a cári udvar bizonyos köreire tett. 1914. júniusban például Rasputin Pétervárról szülőfalujába, egy Tobolszk melletti kis városkába utazott, ahol egy félvilági nő, akinek szeretője volt, a hasán késszúrassal megsebesítette. Két hétig élet és halál között lebegett. A hadüzenet éppen ebben az időben történt. Paleologue ezekben a napokban találkozik egy magasrangú udvari dámával, a cárnő legjobb barátjának, aki így fakad ki a francia nagykövet előtt

— Ha a sztarec (így hívták Rasputint), itt lett volna, nem volna háboru. Nagy baj, hogy nem volt itt mellettünk, hogy felvilágosítsa a cárt!... Látja, mitől függ a birodalmak sorsa: egy ucalány bosszút akar állni egy piszkos muzsikon s a minden oroszok cánya egyszerre elveszíti a fejét. S ime az egész világ tűzbe és vérbe borul.

E szavakra egy másik hölgy közbeszól: — Darja, még tréfából se beszélj ilyen dolgokat a nagykövet előtt. Még gondolatnak is szégyenletes, hogy én hangon beszélgetnek a felségek környezetében.

Paleologue könyve tele van az ilyen és ehhez hasonló kis jelenetekkel, amelyek együttvéve művészi aláfestését adják a nagy tragédiának.

A könyv most jelent meg magyarul a Génius kiadásában, Fothy Lajos és Révay József kitünő fordításában. A három kötet megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában. m. e.

Zenemű

óriási választékban, klasszikus és modern Lepage-nál, Cluj. Tánzenék. Kérjen jegyzéket!

Az Uj Kelet az ország naplójának szerkesztője és a Uj Kelet cikkek megjelölésével.

Furcsa hirt Bleadon városka akinek gyümölcs ezelőtt, amikor a hogy a pénz ált egészen jól meg pénzhez és mind Eddig a hir, a derül ki belőle kényelemszeretét ján, vagy külö Bertover a gy amelyet nyolc es kerrel kultivál. idő szakán fölött akinek napról-nap esetek birét a g sorok írója nagy itélése körül.

Mert Bertove nére nagyon köz különösen, amivel lannak kellős kö át gondolkoznak, és az erszenyűk nek aranyfedeztet Nos, ez az ur ot mert már gyártja visszamegy ösem De nagy kár m cserél ő a gyümö télviz idején meg tusát. Mert ha a szimbolumára is gyümölcskultusz mellett Bertover mondanom neki inkább.

— Rekvien A vármegyei amelyben a b Kclozsvár és K Ferdinánd királ met tartsanak. intézkedését el töinek, tehát h met tartanak.

— Bor's b apjával. Szófiát tudvalevőleg alné indult, a németor apjával, Ferdinán hogy Ferdinánd óta a fiával talál

— A gyá mossá tette a jelentik: A Num nak támogatás dollárnál többet francia követ küldött Poinca gesser—Coli em sze Ame.ikában hogy az összege gikus hősenek függetlenül a P ság 1,900.000 célra.

Régi,

Reklámhét!

Reklámhét!

Előrehaladott

idény miatt, mélyen leszállított árak a

„LOUVRE”

női divatruházban

GLUJ, PIATA UNIREI 3

1 m. mosó crepon minden színben..	Lei 29.—	1 m. 110 cm. széles mintázott grenadin	78.—
1 m. száda, gyönyörű színekben...	39.—	1 m. 100 cm. széles mosó georgette	88.—
1 m. francia száda	49.—	1 m. 100 cm. széles mintázott crepon	95.—
		1 m. 100 cm. széles selyem-pouplim	134.—

Zephirek, schiffonok, kelengyevásznak óriási választékban!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes orléányi és bányászati zsidóság napilapja.
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat

Ros chodes
 Szidra: Mászaj
 5687. Ab 1.
 1927. július 30.

Nem kell pénz?

Furcsa hírt hoz ma a táviró. Newyork mellett Bleadon városkában él egy Bertover nevű ember, akinek gyümölcskertjei vannak és aki nyolc évvel ezelőtt, amikor a háború befejeződött, kijelentette, hogy a pénz általában fölösleges dolog, az ember egészen jól megél nélküle. Azóta nem is nyult a pénzhez és minden szükségletét gyümölcsből fedezte. Eddig a hír, amely eléggé hiányos, mert nem derül ki belőle: gazdaságpolitikai okokból, vagy kényelemszeretetből, vagy egészségi indokok alapján, vagy különöködésből határozta-e el magát Bertover a gyümölcsrel való cserégetésre, amelyet nyolc esztendő óta egészen szokatlan sikerrel kultivál. E sorok írója, aki különösen nyírdő szakán fölöttébb érdeklődik gyümölcs iránt és akinek napról-napra hozzák a legfigyelemreméltóbb esetek híreit a gyümölcskultúra csodás hatásairól, e sorok írója nagy zavartan van az eset megítélése körül.

Mert Bertover urat minden különöködése ellenére nagyon komolyan kell vennie. A bátorságát különösen, amivel be tud gubózkodni annak az államnak kellős közepén, ahol az emberek cökkeken át gondolkoznak, clearingre van beállítva a zsebük és az erszényükben olyan bankót hordanak, amelynek aranyfedezete tullepi a pénzügy névértékét. Nos, ez az ur ott, ahol az autó is kivészben van, mert már gyártják a légi konfliktokat, egyszerűen visszamegy ösembernek. Tisztelet, becsület neki. De nagy kár megis, hogy nem tudni róla, mit cserél ő a gyümölcsükért, a bőrön kívül, amivel télvíz idején mégis csak befűdi paradicsomi habitusát. Mert ha a gyümölcsöt hűsülére, a melegség szimbólumára is becsereéli, akkor — tájadalom — a gyümölcskultusz iránt érzett minden tisztelettel mellett Bertover urat különönek tartom és azt kell mondanom neki, hogy rendezkedjen be pénzre inkább. (sz. i.)

Rekvium Ferdinánd király emlékére.
 A vármegyei prefekturára távirat érkezett, amelyben a belügyminiszter rendeli, hogy Kolozsvár és Kolozsmegye összes templomaiban Ferdinánd király elhunytja alkalmából rekvium tartassanak. A prefektúra a belügyminiszter intézkedését elküldte az összes egyházak vezetőinek, tehát holnap délelőtt 11 órakor rekvium tartanak a kolozsvári templomokban.

Boris bolgár király találkozni fog apjával. Szófiából jelentik: Boris bolgár király, aki tudvalevőleg álnév alatt hosszabb európai körutra indult, a németországi Koburgban találkozni fog apjával, Ferdinánd exkirállyal is. Ez az első eset, hogy Ferdinánd király a trónról történt lemondása óta a fiával találkozik.

A gyászoló Nungessernét milliómossá tette a fia hősi halála. Newyorkból jelentik: A Nungesser és Coli hátramaradtjainak támogatására indított gyűjtés eddig 30.000 dollárnál többet eredményezett. A washingtoni francia követ 31.251 dollárról szóló csekkeket küldött Poincarénak, amely összeget a Nungesser-Coli emlékének alkalmából szedtek össze Amerikában. A követ kéri Poincare elnököt, hogy az összeget juttassa el a repülés két tragikus hősiének szüleihez. Ettől az összegből függetlenül a Párisban működő amerikai bizottság 1.900.000 frankot gyűjtött össze erre a célra.

Két évtől 13 évig terjedő fegyházra ítélték az 1923. évi német kommunista forradalom vezéreit

A főbűnösök legnagyobb része Oroszországban él

(Berlin, július 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hetekig tartó izgalmas főtárgyalás után hirdette ki ítéletét a német birodalmi törvényszék az 1923. évi német kommunista forradalom vezetőinek pörében. A feszült atmoszférában lezajlott tárgyaláson szőnyegre került a kommunistáknak az államhatalom megdöntésére irányuló minden akciójára, így a „Süddeutsche Arbeiterzeitung“ ellen elkövetett bombamerénylet, több gyilkosság és betörés. A bűncselekmények halmaza jelentőségében tulszárnyal minden eddigi politikai bűnügyet, amelyek között

ez volt a legnagyobb ilven természetű pör a német birodalmi törvényszék fennállása óta.

A bíróság Baikhardt, Braune, Stegmayer, Klöpfer, Gross, Gökele, Strauss és Daniel vádlottakat két évtől 13 évig terjedő fegyházra

— **Herzl emléke.** Herzl emléke a népé, de főleg a zsidó nép ifjúságáé. Az ifjúságé, amelynek friss eszmeiségére és alkotó erejére most inkább van szükség, mint valaha. A reneszánsz nagy lendületét ők vannak hivatva ébrentartani a munka példaadásával. A kolozsvári Avivák és Barissziák elítésséparatja a tábornak, amely Herzl Tivadar eszméit élete ideáljává tette. Ez a csapat rendezte a Herzl emlékünnepelet, amely ezúttal a tizenötödik kongresszus esztendőjében imponálóan és egyben bensőségesnek ígérkezik. Az emlékünnepelet szombaton este kilenc órakor tartják meg. A megnyitó beszédet Giszkalay János tartja, az emlékbeszédet pedig Kolozsvár nagy hírű tudós főrbírája, dr. Eisler Mátyás fogja megtartani. Becsja Andorné, Weinstein Eszter és Simon László szavallatokkal, Diamantstein Andor és Rosenberg Simon hegedűművel, Grüné Zélig Margit epilógussal szerepelnek. Minden zsidónak megjelenésével kell hitvallást tenni a Vezér emlékezte mellett. Az ünnepély színhelye: a Kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara díszterme. Számítunk rá, hogy a kolozsvári ifjúság példájára mindenütt, ahol az országos gyász miatt az emlékünnepelet elmaradt, méltó találunk, hogy még Tamuz napjaiban megtartsák azt. Ez az egyetlen kiváló alkalom, amikor Herzl Tivadar emlékét olajfák adományozásával lehet intenzívvé tenni és egyúttal Erec-Jiszráél erdősítését elősegíteni.

— **Augusztus 16-ikára halasztották el Schuitze és Mischnajevszky pörének tárgyalását.** A kolozsvári törvényszék ismeretesen ma délelőttre tűzte ki Schuitze Erich, a szélhámos kölcsönkövetítő német bankár és dr. Mischnajevszky Emánuel perének tárgyalását. Minthogy azonban a beidézett 40 tanu közül csupán tizenheten jelentek meg, dr. Ilea ügyész indítványára a törvényszék elhatározta, hogy a per érdemleges tárgyalását augusztus 16-ikára halasztja el.

Szülők és gyermekek el ne feledkezzenek vasárnap délelőtt 11 órakor előadás lesz az Opera-Mozgóban szenzációs új vigjátékok legjobb mulatság a gyermekeknek

— **Szabadlábrahelyezések a budapesti panamailgyekben.** Budapestről jelentik: A vizsgálóbíró tegnap szabadlábra helyezte dr. Sebestyén Jenő ügyvédet, aki tudvalevőleg a Nagy István-féle kényszerügyezési panama egyik vádlottja, de a végzést az ügyész felfolyamodta. A vádtagas azonban a felelősségre hozott döntésében ma elrendelte a szabadlábrahelyezést, mire Sebestyén elhagyta a fogházat. A klinikai panamák vádlottjai közül Stern Jenő szénbányagazgató és Simonyi Károly Jenő kérvényt nyújtottak be, hogy 10 ezer, illetve 16 ezer pengő kaució ellenében helyezték őket szabadlábra.

ítélte, öt vádlottat pedig felmentett. Az ítélet indokolásának felolvasása két órán keresztül tartott és befejezésül az elnök megállapította, hogy a forradalom legbűnösebbjei jelenleg Oroszországban élnek.

Az ítélet kihirdetésekor hallatlan embertömegek tolongtak a törvényszék előtt,

ugy, hogy a kivényelt rendőrség és katonai készütség csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta a rendet fentartani.

Berlin, július 29. Az utóbbi időben súlyos nézeteltérések támadtak a német birodalmi zászlószövetség centrumparti és demokrata tagjairól. A nézeteltérések ügyében augusztus elején megbeszélést tartanak, azzal a céllal, hogy a zászlószövetség teljesen át ne alakuljon szocialista jellegűvé.

— **Végh Sándor hangversenyének műsora.** Végh Sándornak, a rendkívül tehetséges művész-növendéknek hangversenye iránt fokozott érdeklődés nyilvánul meg a zenezakértők és a zenét kedvelő közönség körében. Végh Sándor Kolozsvárról indult ki. Kolozsvári oktatói olyan nagy tehetséget láttak benne, hogy ajánlatukra felvételét kérte a Hubay vezetéke alatt álló budapesti Zeneakadémiára. A felvételi bizottság előtt Végh Sándor olyan sikeresen vizsgázott le, hogy azonnal a IV. előkészítőbe vették fel. Három év óta tanul Végh Sándor Budapesten és az idén végezte kinttetéssel a Zeneakadémia második évfolyamát. Tanára Zsolt Nándor, a kiváló zenepedagógus és művészember egyik legtehetségesebb tanítványának tartja. Végh Sándor olyan inponáló műsört állított össze az Újságíróklubban augusztus 2-án este 9 órakor megtartandó hangversenyére, amely nagy mesterek tehetségét is próbára tenné. A hangverseny műsora a következő: 1. Viextemps: Fantazia appassionata. 2. Wieniavski: D-moll Concerto. 3. a) Padre Martini Kreister: Andantino. b) Mozart Menuett. 4. Bac' I. Sonata: a) Siciliano. b) Presto. 5. Viextemps: Ballade et Polonaise. A hangversenyt, amelyen beléptidiját nem szednek, augusztus 2-án, kedden este 9 órakor tartják meg az Újságíróklub Monostori-ut 18 szám alatt levő helyiségében. A műsört zongorán Hermann Katka, a budapesti zeneakadémia végzett növendéke kíséri.

Gummi

óvszerek

JUNO

illatszertárban

Cluj, Strada Iorga 5. (Jékai-u.)

Úrhölgyek figyelmébe

Deutsch Né for francia és angol női szabásaga Oradea, Str. Pictorial Grigorescu (Mészáros-ter) 2 sz. a legkényesebb ízeleket is kielégíti. Vidéki megrendeléseket 48 óra alatt elkészitem

Nyomdafesték

vezérelpiselet és raktár **LEPAGE, CLUJ**
 A világhírű Kidd-féle londoni festőgyár gyártmányai. Rendkívüli olcsó árak. Adjon fel próbarendelést.

Régi, de jó a **HÖFER** gyermek hintőpor, krém és szappan

Pangalos-párti pucestól tart a görög kormány

Athén, július 29. Amióta a Kréta-szigetere száműzött diktátort minden óvintézkedés ellenére a hadsereg tisztjeinek egy csoportja megszöktette, Athénben állandóan nyugtalanok egy katonai puccs lehetősége miatt. Ez az aggodalom annál indokoltabb, mert a Pangalos üldözésére kirendelt hadihajók eredmény nélkül voltak kénytelenek visszatérni. A most már szabadlábban élő Pangalos irányítása mellett erőteljes szervezkedés folyik az egész országban. Az újabb Pangalos-párti pucestól való félelmében a görög kormány eltöltötte a pireuszi és phaleroni kikötők környékén a motorcsónakok éjszakai közlekedését.

— **Ma nyitják meg a kábeltelefon-forgalmat Budapest és Bécs között.** Budapestről jelentik: Hónapok óta tartó munkálatok után elkészült Budapest és Hegyeshalom között az új telefonkábel, amelyet hivatalosan holnap adnak át a forgalomnak. Egyelőre 12 vonalon történik kapcsolás, augusztus közepére azonban 40 vonal lép üzembe, amelyeken egyidőben 60 beszélgetést lehet lefolytatni. A kábelek segítségével lehetővé vált, hogy Budapestet a nyugati államok bármelyik városával kapcsolják.

— **Elhalasztották a Cionista Világkongresszus delegátusválasztásait.** Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kongresszusi választási bizottsága a XV. Világkongresszusra szóló delegátusválasztások napját július 31-éről augusztus 7-re halasztotta el. A halasztást az utolsó pillanatban a kongresszusi pártok vezetői között újból megindultak a tárgyalások a megegyezéses lista tárgyában. Amennyiben az erre irányuló törekvések nem vezetnének célhoz, úgy a választási bizottság a jövő hét elején meg fogja küldeni a csoportoknak a szabályszerűen benyújtott pártlistákat, amelyek alapján a választásokat országosan augusztus hetedikén fogják megtartani.

Ha Ön operáció nélkül akar megszabadulni aranyeres panaszaitól, HAEMORSAN-t akkor használjon

— **Felozslott a bécsi rendőrök szociáldemokrata szervezete.** Bécsből jelentik: A bécsi rendőrök szociáldemokrata szervezete önként kimondotta felozslását. A rendőrök testülete egyidejűleg nemzetpolitikai szervezetté alakult át. A július 15-iki eseményekkel kapcsolatosan egyébként tovább folyik a bűnösök felelősségrevonása, csütörtökön éjjel ismét letartóztattak 19 embert, akik az uccai forrongások alkalmával a gyújtogatásokban és fosztogatásokban résztvettek. A rendőrség több helyen házkutatást tartott, amelynek eredményeképpen rengeteg fegyvert elkobzott. Pichler keresztényszocialista képviselő a nemzetgyűlés tegnapi ülésén indítványt terjesztett be arról, hogy hazaárulásért indítsanak eljárás Wallisch Kálmán szociáldemokrata képviselő ellen, aki tudvalevőleg Bruckban megkísérelte a proletárdiktatúra kiállítását.

* **Bikszád gyógyfürdő nyitva június hó 1-től.** Ivókúra, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz-gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szaktekintélyek által javalva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönben hólyag-, vese- és epe-bajoknál, valamint a sárgaság, kerek gyomorfekély eseteiben. — Szobák még előjegyezhetők. — Állandó fürdőorvos. Mérsékelt áru diétás konyha. — Vasut, posta, telefon helyben. — Felvilágosítás készséggel nyújt a Fürdőigazgatóság, Baia-Bicsad (Bikszád gyógyfürdő) Jud. Satmar.

— **Amerika több embert veszített az autóbalesetek miatt, mint a háboruban.** Washingtonból jelentik: Most adta ki szokásos évi jelentését az amerikai automobilkereskedelmi kamara. A jelentés megállapítja, hogy a legutóbbi nyolc évben előfordult közlekedési balesetek során Amerikában többen haltak meg, mint amennyi Európában: Patona a világháboruban elesett.

1000 iv Fogalmi papir Lei 350-

1 Dtz. Hartmuth irén Lei 36-

BOROS papirkereskedés, CLUJ

— **Jégeső verte el a rajnai szőlőtermést.** Kölnből jelentik: Tegnap a Rajna középső folyásánál óriási jégeső volt, amely a világűrű szőlőtermést ugyszólván megsemmisítette. Hasonló itéletidő pusztított Elzasz-Lotharingiában is, ahol a jégeső a dohányültetvényekben okozott katasztrófa-lis károkat.

— **Rendőrök és betörők harca a lengyel bankjegynyomda földalatti folyosójában.** Varsóból jelentik: Tegnap este a lengyel állami bankjegynyomda inspekciós személyzete különös földalatti zajra lett figyelmes. Azonnal értesítették a rendőrséget, amely megszállotta a nyomda földalatti folyosóját és abban a pillanatban lepte meg a betörőbandát, amikor az éppen be akart hatolni a nyomda helyiségébe. A furfangos betörők azonban számoltak a várható veszedelmekkel, mert a bankjegykészleteket rejtő pánccsenterem alatt egy másik folyosót ástak, amelyet a technika legmodernebb vívmányaival szereltek fel, a padozatát parketizálták és villannyal világították. A felfedeztetésükkor valóságos harc lejtődött ki a rendőrök és a betörők között, amelynek során a banda egyik tagja megsérült. Hosszas küzdelem után a rendőrségnek sikerült nyolc embert elfogni.

— **A Citroen-gyár beszüntette üzemét.** Párisból jelentik: Az autógyárban beállott általános visszaesés, amely különösen Amerikában volt nagyarányú, az európai autógyárak is kezdi éreztetni hatását. A „Humanité” szerint a Citroen-gyár, amely már tavasszal nagy üzemredukciót hajtott végre, augusztus 6-ikán teljesen beszünteti a munkát. A vállalat közlése szerint az üzemszüneteltetés csak ideiglenes jellegű lesz.

— **Eljegyzés.** Landes Matildkát Nadása eljegyezte Tüzes Nándor Batin. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Hajókirándulás, amely 30 ember életébe került.** Newyorkból jelentik: Egy nagyobb newyorki társaság elhatározta, hogy hajón bejárja a Michigan-tó partvidékét. A hajót eddig még ki nem derített módon szerencsétlenség érte. Léket kapott és a fedélzetén levő 100 utas közül 30 a vízbe fullt.

* **A cirkusz és a film.** Talán mondanunk sem kell, hogy a mai világban az igazán hatalmas, kolosszális méretű cirkuszok nem tudják meglátogatni a keleti városokat, még a fővárosokat sem, épen mert a megmozdulás költségei óriásiak volnának. Ezért fogadja oly hálaival a közönség „Az Ördög Cirkusza” című filmet, amely az Opera Mozgóban a világ legnagyobb cirkuszának attrakcióit mutatja be. Vagy elképzélhető-e egyebütt a tiz megvadult oroszlán közé a trapéz tetejéről lezuhanó gyönyörű Norma Shearer, aki vetélytársnője boszúja folytán esik le a dühödt vadállatok közé. Ezt meg kell nézni péntektől hétfőig az Opera Mozgóban.

— **Erdélyi kerékpáros körut.** Az Erdélyi Kárpát Egyesület tervezett erdélyi körutját Orosz Engre osztályelnök vezetésével augusztus hó 7-én, vasarnap d. u. 4 órakor kezdi meg. A 600 km. hosszú és az erdélyi kerékpáros turisztaság fejlesztése szempontjából igen tanulságos körut tartama 15 nap és a következő helyeket érinti: Torda, Nagyenyed, Gyulafehérvár, Alvinc, Szeben, Fogaras, Brassó, Sepsiszentgyörgy, Csikszereida, Gyergyószentmiklós, Ditró, Déda, Szászrégen, Mocs és Kolozsvár. Gyülekezés a Mátyásház előtt. Gyakorlott kerékpáros vendégeket szívesen látunk.

* **Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál.** Képviselet az ország minden helyiségében.

* **Románia új vámtarifája** dr. Bereczky Ernő fordításában és alapos magyarázataival 350 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÖDESEGÉT
FÓKONN ÉS MEGÁRIZNI KIZÁRÓLAG A FELŐLMULHATATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE **LADY**
EALX DE COLOGNE ÉS ILLATSZER
HASZNALATA UTJÁN LEHET

— **A minisztertanács bizottságot küldött ki diákok új memorandumának megvizsgálására.** Bukarestből jelentik: Ma délután 11 órakor Bratianu elnökletével minisztertanácsra ült össze a kormány. A minisztertanács többek között elhatározta, hogy Anghelescu, Stelian Popescu és Tatarescu miniszterekből bizottságot küld ki a diákok új memorandumának megvizsgálására.

— **A párisi gyorsvonat összeütközött a baseli expressszel.** Párisból jelentik: A páris-calais-i gyorsvonat Abdeville állomáson beleszaladt a vosztégelő basel-calais-i expresszbe. A karambolnak tiz sebesültje van, akik közül kettőnek az állapota súlyos. Rövid időn belül Franciaország területén ez már a harmadik nagy vasúti szerencsétlenség.

— **Száznegyvenhatmillió lakosa van Oroszországnak.** Berlinből jelentik: Moszkvai hivatalos jelentés szerint a legutóbbi orosz népszámlálás eredményei a következőkben foglalhatók össze. Oroszország teljes lakossága 146,200,000 ember, amelyből Nagyoroszországra esik 101 és félmillió. Ukrajna lakossága 28 millió és 900,000, Transzkaukázusé 15,800,000, Fehéroroszországa 4,900,000, Uzbekisztáné tizenötmillió 100 ezer és Turkesztáné 1 millió.

* **Az ipari és kereskedelmi cégek figyelmét felhívjuk állásközvetítési osztályunkra,** honnan bármilyen megkeresésre elsőrendű női és férfi alkalmazottak és tisztviselők lesznek közvetítve. **Romániai Alkalmazottak Szövetsége,** Cluj, Str. Maloasa No. 6. Metropol épület.

Zsidók áldozatok Herzl emlékének!

Ma, szombat este 9 órakor van az Avivák és Barissziák Herzl-émléktünnepélye a Kereskedelmi és Ipar-kamarában.

Követség korai vénség

Eltizás elleni szer a párisi Jodillon golyócska. Kis adag gátolja a hájasodást. Nagyobb adagok lefogyást idéznek elő. — Főszétküldési hely:

Dr. Biró gyógyszerár, Cluj.
Egy doboz ára 150 lej.

Pályázat

német nyelvet tökéletesen beszélő perfekt magyar gyors és gépiró, gyakorlati könyvelő állásra. Ajánlat igény megjelöléssel beadható a Keren Kajemether, Cluj, Strada Baron L. Pop 10. (Szombaton zárva.)

K

A fu

(Cluj-Kolozs dósitójától.) Az ságához a beérke be, hogy a vast biztató lendület dika között átl punta az orszá árukkal. Ezen a kedő tendencia áruk szállítási t kolható. Külön teni a tüzfaszál történő áruszáll ból igen tekint meg. A tüzfasz

Közvetlen
mánia és Néml lengyel államvas létre, amelynek engedni a Román rakott vonatok els sorban a per nikai alkatrészé amelynek szállít azért volt kény kellett átrakni, e másodsor Giurg német áruvontat, is indult Lengye

Megkezdődött
mivelésügyi min tések szerint az jó. Az esőzések

Gyer

könyv ajándé gyu k

Dániel könyve m regénye: Jokli. — Sokolov: Uj zsidó földön. — Marton Kabbalisták és gólusz. — Paleszt

Leszállított ár

Heine: Bach
Fürth M.: Gyul zsidó
Silbermann: Egy lej h

Az olcsó könyves könyv együttes
Megrendelhető

Egyesült Köz

lelzálogbank

Devizák

Zürich
Newyork
London
Páris
Milano
Prága
Budapest
Belgrád
Bukarest
Varsó
Bécs
Berlin

Száz lej árfol

Közgazdaság

A fuvardijak csökkentésével felélénkült a vasúti teheráruforgalom

Különösen fellendült a szállítás tüzfában és fűrészaruban

(Cluj-Kolozsvár, július 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az államvasutak forgalmi igazgatóságához a beérkezett jelentések arról számolnak be, hogy a vasúti áruszállítás az utóbbi időben biztató lendületet vett. Julius elseje és huszadika között átlag 8600 kocsit raktak meg naponta az ország egész területén különböző arukkal. Ezen a téren azóta is állandóan emelkedő tendencia mutatkozik, ami főleg a fűrészaruk szállítási tarifájának mérséklésével indokolható. Különösen szokatlan méretet kezd öltetni a tüzfaszállítás. A nyitott vagonokban történő áruszállításra előjegyzett 17 ezer kocsi-ból igen tekintélyes hányadot tüzfával raknak meg. A tüzfaszállítmányok legnagyobb része a

fővárosba van irányítva, amely naponta 280—300 vagon árut vesz fel.

A 17 ezer vagon közül 3600 kocsi áru külföldre szól, míg a többit belföldi rendeltetéssel adták fel. A különböző áruval megrakott és továbbított fedett kocsik száma napi 700 vagon az ország egész területén.

A faexport elősegítésére a CFR államtitkársága ma táviratilag értesítette összes végrehajtó szerveit, hogy a X. és XI. speciális nemzetközi tarifa bevezetéséig a vasút internacionális fuvarlevéllel is elfogad külföldre szóló fűrészarú szállítmányokat. Az ilyen szállítmányok fuvardiját a feladóállomás csak a határig fogja felszámítani.

Közvetlen tehervonatösszeköttetés Románia és Németország között. A román és lengyel államvasutak között megállapodás jött létre, amelynek értelmében Lengyelország megengedi a Romániának szánt német áruval megrakott vonatok tranzitját. A megállapodás els sorban a petróleumiparban használt mechanikai alkatrészek tranzitálására vonatkozik, amelynek szállítása eddig a Dunán történt. Ez azért volt kényelmetlen, mert az árut kétszer kellett átrakni, egyszer Regensburgnál a hajóba, másodsor Giurgiuban a kirakodásnál. Az első német áruvonal, amely 31 kocsiból áll, már el is indult Lengyelországon keresztül.

Megkezdődtek az őszi szántások. A földmivelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint az ország mezőgazdasági helyzete jó. Az esőzések miatt megakadt csépléseket

mindenütt folytatják. A kedvező időjárás folytán a kukorica igen szép terméssel biztat. Az őszi szántások az ország különböző részeiben már megkezdődtek.

Leszállították a tojás kiviteli vámját. A kormány gazdasági bizottsága arra való tekintettel, hogy a romániai tojásexportörök nemrég súlyos veszteségek érték, rekompenciációként elhatározta, hogy a tojás kiviteli vámját a november 1-től május 1-ig terjedő időszakban 2 lejről 1 lejre és a május 1-től november 1-ig terjedő időszakban 1 lejről 50 banira szállítja le darabonként. Ugyanezen ülésében a bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a Resica 500 tonna óskszénre, amely leszerelt vasúti alkatrészekből származik, exportálhasson és ugyanolyan mennyiségű új rezet importáljon teljes vámmentesség mellett.

Gyermekének

könyvet vegyen vizsgálajándékul. 10 zsidótárgyu könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólusz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:

- Heine: Bacharachi rabbi (75 lei helyett) 55
- Fürth M.: Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidó gyermekek részére) (75 helyett) 55
- Silbermann: Egy zsidó gyermek története (80 lej helyett)..... 50

Az olcsó könyvesoport és a három leszállított áru könyv együttes ára 260 lej és portókötség.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztá'yában

Pályázat

A Carei-i (nagykarolyi Orth. Régi hitközség אגודת ישיבת קראי) jó orth előmádkozót keres. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével, valamint bizonyítványmásolatok, Weisz Lajos, nagykereskedő, hitközség elnök urhoz küldendők.

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál E'asán (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasúti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és כשר ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta tér-és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószézonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: Ileanda-Mare

Tőzsde

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 július 29 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3175—3185	—	—	492 ³ / ₄	3183	11039	13672	640 ³ / ₄	1925 ¹ / ₂
Newyork	164 ¹ / ₂ —165 ¹ / ₄	519 ¹ / ₄	519 ¹ / ₈	2555	164	57320	71020	3375	—
London	801—803	252137	2521 ¹ / ₂	12404	799	2783 ¹ / ₄	344850	16390	48556
Páris	655—660	2032	2032 ¹ / ₂	—	645	2243 ³ / ₄	2780	13235	391 ¹ / ₂
Milano	910—915	2826 ¹ / ₂	2825	13880	899	3117 ¹ / ₂	3860	184	544
Prága	487—489	1539	1539	—	487	169850	2104 ¹ / ₂	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2875—2885	90 ¹ / ₂	9050	—	2870	—	12378	53962	—
Belgrád	—	913	913 ¹ / ₂	—	295	1007 ³ / ₄	124837	5948 ¹ / ₂	176
Bukarest	—	317	316 ¹ / ₂	1560	—	350	434 ¹ / ₂	2060	61
Vasó	—	58	58	—	1850	6405	7933	37787	—
Bécs	2320—2330	7308 ¹ / ₂	7307 ¹ / ₂	—	23 ¹ / ₄	8067 ¹ / ₂	—	47587	—
Berlin	3920—3930	123 ¹ / ₂	123 ¹ / ₂	—	3920	13635	16888	80262	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 316¹/₂, Páris 1560, Budapest 350, Bécs 43450, Prága 2060.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Cirkuszhercegnő: Tolnay Andor bucsuja. Vasárnap este a Cirkuszhercegnő Mister X szerepében bucsuzik a kolozsvári közönségtől Tolnay Andor. A címszerepet ezen az előadásán is Leangel Irén fogja játszani. Rendes helyárrakon válthatók a jegyek a vasárnapi esti előadásra.

Gyermekelőadás: Piroska és a farkas. Szombaton délután 4 órakor gyermekelőadás lesz a Magyar Színházban. Igen olcsó helyárrakkal a Piroska és a farkas című látványos zenés mesejáték fog színpadra kerülni.

Biborruhá asszony. Az idei évad legnagyobb sikerű és legszebb zenéjű operette újdonsága, a Biborruhá asszony fog szombaton este színpadra kerülni igazi parádés szereposztásban: Lengyel Irénnel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral.

Utolsó délutáni előadás ez évadban. Már mindössze néhány nagig tart a pótidény. A jövő hét pénteki estéjén végleg bezárulnak a színház kapui. Az utolsó délutáni előadás vasárnap lesz amikor ötórától kezdettel a „Noszty fiu esete Tóth Marival“ kerül színpadra olcsó helyárrakkal.

MŰSOR:

Szombat d. u. 4 órakor: Piroska és a Farkas. (Nagyon olcsó ifjúsági helyárrakkal. Sorozatszám: 422.) Szombat este fél 9 órakor: Biborruhá asszony. (Lengyel Irénnel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 423.)

Vasárnap 5 órakor: A Noszty fiu esete Tóth Marival. (Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 424.)

Vasárnap este fél 9 órakor: Cirkuszhercegnő. (Tolnay Andor bucsufelépésével. Lengyel Irénnel, Ihász Aladárral. Sorozatszám: 425.)

SPORT

Ma délután: Brasovia—KAC Vasárnap a Haggibborral mérkőzik a brassói csapat

(Cluj-Kolozsvár, július 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A brassói exbajnok, a több válogatott játékosal szereplő Brasovia együttese tegnap este megérkezett Kolozsvárra és ma délután a 3 uj játékosal megerősített piros-fehérekkel mérkőzést játszottak. A Brasovia eddigi városközi mérkőzésein jelentős helyet biztosított magának az erdélyi futballsportban és kétnapos kolozsvári vendégszereplése minden bizonnyal alkalmas lesz arra, hogy a visszahagyatott kolozsvári futballsportot a rendes kerékvágásba irányítsa.

A komplett brassói csapattal szemben a KAC négy új játékosal áll fel, hogy megállja helyét. Vendégszerepel a csapatban a szövetség engedélyével Gállfy, a Budapesten studiozó és a BEAC színeiben szereplő volt játékos, azután első ízben mutatkozik be Rámai is a piros-fehérek csapatában.

Vasárnap a megerősített Haggibbor lesz a Brasovia ellenfele. A jó sportra vágyakozó kolozsvári publikum érthető érdeklődéssel tekint a Brasovia vendégszereplésére, annál is inkább, mert ezek egyuttal preludiumai is lesznek az őszi futballszezonnak.

A romániai futballbajnokság középdöntőjében vasárnap Aradon találkoznak a Kinizsi és a kolozsvári Universitatea csapatai. A Kinizsi elvitázhatatlan fölénye ellenére is jó szereplést és tisztességes eredményt várunk az Universitatea együttesétől, amely az utóbbi időben jó formát mutatott és nem fogja átengedni küzdelem nélkül a két döntő pontot ellenfeleknek. Ugyancsak vasárnap játszik le az Unirea-Tricolor—Coltea középdöntőt is. A mérkőzések győztesei játszanak majd Románia bajnoki címéért, amelyezuttal is a Kinizsi zsákmánya lesz.

Prima tüzfát

legjutányosabban házhoz szállít FISCHER fatelep, Cluj, Piata Gării No 2. Telefon 1300

Olcso zsidótárgy könyvek

Bernfeld: Jüdische Literatur	Lei 90-
M. Brod: Socialismus in Zion	" 32-
Im Kampf um das Judentum	" 32-
Bialik: Gedichte I/II	" 125-
A. Böhm: Die Zionistische Bewegung	" 170-
Der XII. Zionistischen Kongress	" 25-
Hauser: Spinoza (Roman) geb.	" 150-
Herzl: Philosophische Erzählungen	" 130-
Herzl: Das Neue Ghetto	" 125-
Katz: Charakterbilder aus der jüd. Geschichte	" 125-
Kahn: Die Juden als Rasse u. Kulturvolk	" 140-
Klausner: Gesch. der Neuhebr.	" 90-
Karpeles: Geschichte der jüdischen Literatur I-II (920 lap)	" 600-
Koigen: Der moralische Gott	" 90-
Heinrich Loewe: Schelme, Narren	" 50-
Moses Mendelsohn: Jerusalem	" 90-
Miwchar Haschira haivrit (Antologia)	" 180-
Nordau: Zion-Schriften	" 170-
Perez: Drei Dramen	" 90-
Zlocisti: Moses Hess, Leimb.	" 150-
Moses Hess: Soc. Aufsätze, Leimb.	" 150-
I. u. I. Tharand: Der Schalten d. Kreuze geb.	" 90-
Jüd. Theater I-II, (Eine dramatische Anthologie jüdischer Dichter)	" 125-
gebund.	" 150-

Kaphatók: az UJ KELET könyvostályában

Nemcsak a kereskedőknek, hanem az iparosoknak gyárosoknak is fontos a

Vámtarifa

ismerete, mert ennek alapján kell kiállítani a luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A Dr. Bereczky-féle

Vámtarifa

pontosan és áttekinthetően közli az erre vonatkozó törvényt,

ára 350 lei

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvostályában. — Máramaroszigeten: Fried Miksa, Str. Sincal No 36. — Oradea-maren Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.

„AURORA“

bodegámat

Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 14 sz. alól

szembe 25

szám alá helyeztem át. —

Kibővítvé כשר vegetáriánus (tejesnemű) könyvhával, fokozottan igyekszem a t. közönség szolgálatára. Tisztelettel ELEK SIMON

Kadima-nyomda

csak izléses és szép nyomtatványt szállít

Cluj, Str. Baron L. Pop 10
Telefon 9-77

Alapított 1874.

Reich B. Károly Fiai

Kötél- és kendergyárosok
Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilott és gerebenezett kenderek
Gazdasági kötélárak
Géphajtó kötelek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

Hirdessen az Uj Keletben

Szováta fürdőn a villa SPERANZA-ban június havában megnyílt.

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad dr. Krausz Józsefné, főrabbiné, Dicsősmartin (Dicsősztmárton)

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Alkáltskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígis levet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! Berkovicsné vendéglője.

Oradea, Zöldfa-utca (Str. Nicolai Iorga) 19. Izletes konyha. Kerthelyiség.

T. Hölgyek!

Modern bubi transformációk, Postiche frizek felelősség mellett a legolcsóbban és legkelkiüsmertesebben nálam szerezhetők be Tartós villanyos ondolás, amelynek tartósságáért 6-7 hónapig felelek. Párisból kintüntetve hajfestészeti téren. Minden színben, fejsmerhetetlenül, Párisi hennével, csak MUSSA Gyulánál kapható, Str. Memorandului 10. Estélyi és színes parókák kölcsönzése.

Börszakmában teljesen jártas fiatal segéd szombat betartása mellett állást keres. — Ajánlatokat Basch Viseul de sus címre kér. 2946

Okleveles orth. zsidó tanítópárnál Temeszáron diákok elhelyezést nyervehetnek. Vallásos nevelés, kitünő ellátás, korrepetálás. Kálmán tanító. Timisoara, Pacsirta-u. 33. 2948

Géphimzést olcsón vállalok. Házhoz is elmennék. Vasut-utca 1. — Jammer Szerén.

A v. Kajántó-utca 21. sz. alatti PREDEAL-szállodát átvettém és

„EUROPA“ szálloda és étterem cég alatt augusztus 1-én megnyitóm! Tiszta és olcsó szobák, kitünő ételek és italok. Szíves látogatást kér: FEUERLICHT JÓZSEF

Intelligens perfektül számoló, megbízható zsidó leányt keresünk, háztartással kapcsolatos üzlet önálló kezelésére. Személyzetrel együttes munkásságot kívánunk. Elek tejüzeme, str. Solutiu (Viz-utca) 8.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 2. Telefon 831.

Metropolitól félpernyire egy félig kész ház eladó. Értekezni Str. Baron L. Pop 10. sz. Fraternitas-nyomda.

Mindennemű könyvkötő

munkákat a leggyorsabbig készíti a

legolcsóbb ár mellett

Blau Dezső

könyvkötő, Str. Avram Jancu (v. Petőfi-u.) 20.

Perzsa szövegek? akkor írjon a következő címre: Schulhof Emilné „ORIENT“ Szövegművészeti Iskola ORADEA-MAREN, Str. Episc. Ciorgariu No 14 mely már évek óta a legtekélyesebb gyap u és seiyem perzák, svéd és francia szövött gobelének, elsőrangú angol gyapjú és seiyem fonalak, szövegtervek, szövökellékek, legelőnyösebb beszerzési forrása. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárola

Tacâmul

ezüstáru és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Róth

cipésznel Szép-u. 2. sz. alatt készülnek a legújabb divatu cipők különlegesek

Műkeresztőség, hivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, Str. I. Pop (Brassai-utca) Telefon: Szerk. és kiadóhiv. 9-77

8. N. Sz. — — — Egyes szám ára p. sz. varon és vidéken Bukarestben is

1927 augusztus

A kor a fel

Hétfé délután szó nélkül v

(Bucuresti-Buk tudósítójától.) Nég mezzó után a be helyreállt az Aver keletkezett status kijelentései által hirtelen, mint egy egyéb ez a műv kacsája, mely vég jába. A „Viitorul” jobbra térést ha párt felé, ma pedi rálisok franciayel kal határozottabba nemzeti erők egye A két reális p a nemzeti paraszt kívül homályosak idegességet váltot részéről, amely na Maga a tény, — hogy Bratianu hidegvérét és nyug a belpolitikai é sem kimélték m

Bratianu azon „Cuvantul” — r Maniu kibékítését hozni a nemzeti p tartásának biztosít A miniszterelné ban: tárgyalások szíren vibrál a ne Titulescu, aki teg ot óráig tartó me Sándorral — és igazgatósági tagság pártiak feje fölött. Titulescu és Ta ját titokzatosan e pártiak jóakaró ba zása: Jilava.

Különösen ez v lalkoztatja a fővár verul” már világos véli, hogy a kerin járás van folyamat mélyiségek ellen. közül, akiknek sor zeti parasztpárti sz noilescu volt helye is emlegetik. Hir rul” — az egész k mot csupán Bratia igazságügyminiszter tézkedések csak az a parlament bezár jét vegyék egy es Ellenzéki politikai ják ezeket a hírek tanak különösebb Szétfosz legenda Lassan szertefo kreálható mesterség ellenzék meséje is